

УДК: 378+37.013.42 (111)

Мулик К.О.

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСВОЄННЯ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ В ПРОЦЕСІ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ЗАСОБАМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

В статті розглядаються питання, присвячені процесу інтегрованого навчання соціальної педагогіки засобами англійської мови. Розроблені критерії оцінювання ефективності засвоєння лексико-граматичного матеріалу в процесі інтегрованого навчання соціальної педагогіки засобами англійської мови.

Ключові слова: англійська мова, інтегроване навчання, лексико-граматичний матеріал, критерії оцінювання.

Мулык Е.А. Оценивание эффективности усвоения лексико-грамматического материала в процессе интегрированного обучения социальной педагогики средствами английского языка. В статье рассматриваются вопросы, посвященные процессу интегрированного обучения социальной педагогики средствами английского языка. Разработаны критерии оценки эффективности усвоения лексико-грамматического материала в процессе интегрированного обучения социальной педагогики средствами английского языка.

Ключевые слова: интегрированное обучение, английский язык, лексико-грамматический материал, критерии оценивания.

Mulyk K.O. Evaluating the effectiveness of studying lexical and grammatical foreign material during the integrated teaching of social pedagogics in English. The article deals with the questions about the process of integrated teaching of social pedagogics in English. The criteria of evaluation of the effectiveness of the integrated training of social pedagogics in the English language are worked out.

Keywords: integrated education, English language, lexical and grammatical material, criteria of evaluation.

В умовах зростання інтеграції світової спільноти та включення нашої країни у світову фінансово-кредитну систему англійська мова стала засобом спілкування фахівців із зарубіжними колегами в ситуаціях суспільно-економічної діяльності, що передбачає практичне володіння мовою, тобто вміння брати участь в усному та писемному спілкуванні. Сучасний стан розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України потребує якісно нового підходу до проблеми іншомовної підготовки майбутнього фахівця. Потреба держави в фахівцях, які вільно володіють англійською мовою зростає. Процес підготовки фахівців до професійного спілкування іноземною мовою буде успішним лише в тому випадку, якщо буде врахований міжпредметний зв'язок, що лежить в основі інтегрованого підходу.

Ще за часів Я. Коменського науковці приділяли належну увагу інтеграції знань та систематичне дослідження її почалося тільки в другій половині ХХ століття. Розглядом цієї проблеми займалися такі відомі педагоги, як

В.В.Давидов, І.Я. Лернер, В.О.Онищук, В.Ф.Паламарчук, та інші. Питання інтеграції знань знайшли своє відображення в роботах як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, зокрема В.Г. Костомарова, Є.М. Верещагіна, Д.Г. Мальцевої, Р.Ю. Мартинової та ін.

Питанням, пов'язаним з оцінюванням навчальних досягнень учнів, присвячували увагу такі науковці як Ш.А. Амонашвілі, В.Л. Беспалько, В.В. Давидов, А.І. Ліпкіна, А.Н. Майоров, В.М. Полонський, Є.І. Перовський, Н.М. Скаткін, Д.В. Чернілевський, Д. Б. Ельконін та ін.

Метою роботи є визначення критеріїв оцінювання засвоєння лексико-граматичного матеріалу в процесі інтегрованого навчання соціальної педагогіки засобами англійської мови.

Ідея інтегрованого навчання актуальна, оскільки з її успішною методичною реалізацією передбачається досягнення мети якісної освіти. Інтеграційні процеси у професійній освіті останніми роками посідають щораз важливіше місце, оскільки вони спрямовані на реалізацію нових освітніх ідеалів – формування цілісної системи знань і вмінь особистості, розвиток їх творчих здібностей та потенційних можливостей. Тому дослідження інтегрованого підходу до навчання не втрачає своєї актуальності. Питання інтеграції знань знайшли своє відображення в роботах як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, зокрема В.Г. Костомарова, Є.М. Верещагіна, Д.Г. Мальцевої, Р.Ю. Мартинової та ін.

У процесі інтегрованого навчання молоді фахівці навчаються правильно та грамотно користуватися фаховою термінологією; здійснювати комунікацію, доречно використовуючи власне іншомовну лексику; вільно користуватися різними функціональними стилями та їх підстилями у професійному вжитку; орієнтуватися в типових і нетипових ситуаціях професійного спілкування. Під час проведення інтегрованого заняття з іноземної мови доцільно враховувати специфіку кожної навчальної дисципліни; зміст та обсяг навчального матеріалу з цих дисциплін; прийоми реалізації навчального матеріалу; хронологічні зв'язки, які забезпечують узгоджене викладання предметів у часі відповідно до потреб кожного навчального предмета та інформаційні, що проявляються у єдності трактування понять, які розглядаються при вивченні різних предметів.

До основних цілей інтегрованого процесу навчання відносимо: практичну – сприяє формуванню умінь професійного мовлення, достатньому для здійснення іншомовного спілкування в чотирьох видах мовленнєвої діяльності; освітню - полягає в формуванні знань, умінь і навичок з різних дисциплін для поглибленого розуміння суті явищ; розвивальну – сприяє розвитку вміння аналізувати одержану інформацію, порівнювати факти з різних галузей знань, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між досліджуваними явищами; виховну – полягає в багатоаспектному вивченні предмета, що обумовлює багатогранність виховного процесу.

На відміну від класичних занять, у структурі яких лежить зміст лише одного розділу програми, для інтегрованого навчання характерна така структура: чіткість, стислість матеріалу; продуманість і логічний взаємозв'язок досліджуваного матеріалу і розділів програми на кожному

занятті; взаємообумовленість, взаємозалежність, переплетення основних складових матеріалу інтегрованих дисциплін на кожному рівні занять; велика інформаційна насиченість навчального матеріалу, який використовується на занятті; систематичність і доступність викладу матеріалу.

Курс «*English for Social Teachers*» є навчальним посібником для студентів, які вивчають соціальну педагогіку та англійську мову в одному тобто інтегрованому процесі навчання.

Критерій – ознака, на підставі якої проводиться оцінка, визначення або класифікація чого-небудь, мірило думки, оцінка [1].

Критерій (від грец. *kriterion*) – істотна, відмінна ознака, на основі якої проводиться оцінка, визначення або класифікація чого-небудь. З.Н. Курлянд визначає критерій як необхідну та достатню умову проявлення або існування якогось явища чи процесу; вважає, що розгляд будь-якої досліджуваної величини повинен включати в себе не тільки її ознаки, а й критерії, які визначають вираженість тієї чи іншої ознаки, а й критерії в розглядуваному процесі або явищі [1].

Критерії і показники якості навчальної діяльності – сукупність ознак на основі яких складається оцінка умов, процесу і результату навчальної діяльності, що відповідають поставленим цілям [1].

Оцінка знань студентів з курсу «*English for social teachers*» є комплексною, становить еквівалент усієї сукупності професійних та мовних знань, умінь і навичок, набутих у процесі засвоєння курсу.

Навчальний матеріал цього курсу розділений на юніти (*Unit*), на вивчення змісту кожного відводиться 4-6 годин. У змістовному плані юніт - це відносно закінчений тематичний фрагмент програми, а в організаційному кожен юніт становить собою комплекс різноманітних видів діяльності, спрямованих на формування знань, умінь і навичок з іноземної мови. Система критеріїв розроблялася на основі оцінювання наступних видів діяльності: монологічне мовлення (усне і писемне), діалогічне мовлення (усне і писемне), аудіювання, лексико - граматична (письмова) робота.

Розглянемо критерії оцінювання виконання лексико – граматичної (письмової) роботи.

Критерії оцінювання виконання лексико-граматичної (письмової) роботи (лексико-граматична робота складається на основі лексичних і граматичних явищ, специфічних для кожного юніта, об'єднаних темою і вивчених упродовж заняття. Така робота відображає навички, отримані в процесі вивчення теми, і є викладом змісту навчального матеріалу):

Завдання виконане повністю: висловлювання логічне (обсяг 20-25 речень); використаний словниковий запас відповідає поставленому завданню; немає порушень у використанні лексики. Орфографічні і граматичні помилки відсутні - 100 %.

Завдання виконане повністю: висловлювання логічне (обсяг 15-20 речень); використаний словниковий запас відповідає поставленому завданню; практично немає порушень у використанні лексики. Орфографічні і граматичні помилки практично відсутні (1-2) - 90 %.

Завдання виконане практично повністю: висловлювання логічне

(обсяг не більше 15 речень); використаний словниковий запас відповідає поставленому завданню; порушення у використанні лексики незначні. Орфографічні і граматичні помилки незначні (2-3) - 80 %.

Завдання виконане не повністю: висловлювання логічне (обсяг 10-15 речень); використаний словниковий запас у принципі відповідає поставленому завданню, але не охоплює усього комплексу тематичних знань; спостерігаються порушення у використанні лексики. Орфографічні і граматичні помилки є в невеликій кількості (4-5) - 70 %.

Завдання виконане не повністю: висловлювання пов'язане з темою, але не логічне за структурою (обсяг 10-15 речень); використаний словниковий запас в принципі відповідає поставленому завданню, але не охоплює усього комплексу тематичних знань; порушення у використанні лексики є значними. Орфографічні і граматичні помилки є (5-6) значними - 60 %.

Завдання виконане наполовину: висловлювання віддалено пов'язане з темою, але не логічне за структурою (обсяг не більше 10 речень); використаний словниковий запас не відповідає поставленому завданню; порушення у використанні лексики є досить значними. Орфографічні і граматичні помилки є (7-8) досить значними - 50 %.

Завдання не виконане: не відповідає необхідному обсягу (менше 10 речень). Висловлювання не пов'язане з темою і не логічне за структурою; словниковий запас обмежений і не дозволяє виконати поставлене завдання. Орфографічні і граматичні помилки є (8-9) вагомими - 40 %.

Завдання не виконане: не відповідає необхідному обсягу (менше 10 речень). Спроба побудови висловлювання, не пов'язаного з темою; словниковий запас обмежений і не дозволяє виконати поставлене завдання. Орфографічні і граматичні помилки є (9-10) досить вагомими - 30 %.

Завдання не виконане: не відповідає необхідному обсягу (менше 5 речень). Відсутня логіка в побудові висловлювання; словниковий запас обмежений і не дозволяє виконати поставлене завдання. Орфографічні і граматичні помилки є (більше 10) - 20 %.

Завдання не виконане: не відповідає необхідному обсягу (менше 5 речень). Відсутня логіка в побудові висловлювання; украй обмежений словниковий запас не дозволяє виконати поставлене завдання. Граматичні правила і правила орфографії не дотримуються - 10 %.

Завдання не виконувалося - 0 %.

Критерії оцінювання усного монологічного і діалогічного мовлення (усне монологічне мовлення перевіряється на підставі усного переказу змісту лекційного матеріалу, запропонованого в кожному третьому уроці кожного юніта, що вивчається; усна діалогічна мова перевіряється на підставі усних відповідей на постлекційні питання) :

Завдання виконане повністю: учень вільно оперує програмним навчальним матеріалом у незнайомій ситуації при безпосередньому спілкуванні. Зміст висловлювання відрізняється зв'язністю, повнотою, спонтанністю, аргументованістю, вираженням власної точки зору, залученням відомостей з інших навчальних курсів. Мовлення широко наповнено лексичним і граматичним матеріалом, припускаються 1-3

помилки. Одиничні помилки, що виправляються шляхом самокорекції, не враховуються - 100%.

Завдання виконане повністю: учень оперує програмним навчальним матеріалом у частково зміненій ситуації. Зміст висловлювання відповідає ситуації спілкування, відрізняється зв'язністю, повнотою, спонтанністю, добре аргументований. Мовлення лексично і граматично різноманітне. Допускається 4-5 помилок. Одиничні помилки, що виправляються шляхом самокорекції, не враховуються - 90%.

Завдання виконане практично повністю: комунікативне завдання вирішується в межах знайомої ситуації. В мовленні використовується різноманітна лексика і граматики. Висловлювання логічні, аргументовані і побудовані на основі відомих алгоритмів. Допускаються помилки у вивченому програмному навчальному матеріалі (6-7 помилок) - 80 %.

Завдання виконане не повністю: комунікативне завдання вирішується в межах знайомої ситуації. В мовленні використовується різноманітна лексика і граматики. Висловлювання логічні, але не аргументовані, побудовані на основі відомих алгоритмів. Допускаються помилки з вивченого програмного навчального матеріалу (8-9 помилок) - 70%.

Завдання виконане не повністю: комунікативне завдання вирішується за зразком у знайомій ситуації. В мовленні використовується різноманітна лексика і граматики. Допускаються помилки мовленнєвого характеру з вивченого програмного навчального матеріалу (10-11 помилок) - 60%.

Завдання виконане наполовину: учень усвідомлено відтворює програмний навчальний матеріал за зразком. Допускаються помилки, що не перешкоджають розумінню сенсу висловлювання (до 12 помилок) - 50%.

Завдання не виконане: учень говорить на рівні механічного відтворення більшої частини тексту, зразка. Численні помилки утрудняють розуміння сенсу висловлювання - 40%.

Завдання не виконане: учень говорить на рівні механічного відтворення окремих речень. Виконує прості інструкції. Численні помилки утрудняють розуміння сенсу висловлювання - 30%.

Завдання не виконане: учень говорить на рівні окремих слів і словосполучень. Виконує прості інструкції - 20%.

Завдання не виконане: учень говорить на рівні окремих слів за допомогою учителя - 10%.

Завдання не виконувалося - 0%.

Інтеграція навчальних дисциплін сприяє мотивації навчання, підвищенню рівня знань з профільованого предмета, які проявляються в глибині засвоєних знань, систематизації, інтенсифікації та оптимізації навчально-пізнавальної діяльності, розвитку творчого мислення, розвитку професійної іншомовної компетенції. Таким чином, у межах цієї статті ми розглянули критерії оцінювання ефективності засвоєння лексико-граматичного матеріалу в процесі інтегрованого навчання соціальної педагогіки засобами англійської мови. Перспективним є розгляд рівнів засвоєння англомовного матеріалу в рамках інтегрованого курсу «*English for social teachers*».

ЛІТЕРАТУРА

1. Анненкова І.П. Формування емоційної культури майбутніх учителів у процесі вивчення педагогічних дисциплін: дис... канд. пед. наук:13.00.04 / І.П. Анненкова. – О., 2002. – 240 с.
2. Іванчук М. Г. Інтегроване навчання: сутність та виховний потенціал (Виховання особистості молодшого школяра в умовах інтегрованого підходу до навчання) / М.Г. Іванчук. – Чернівці, 2004.
3. Сердюкова М. С. Интеграция учебных занятий в начальной школе / М. С. Сердюкова // Начальная школа.-1994.-№11. - С.45-49.

Стаття надійшла до редакції 27.09.2013 р.